

ISPITIVANJE VOKABULARA UČENIKA ČETVRTOGA RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE U PRIČANJU PRIČE

Ana Mamić

Filozofski fakultet u Puli

U članku se prikazuju rezultati istraživanja usvojenosti vokabulara i njegove frekvencije kod učenika četvrtog razreda osnovne škole uključenih u Eksperimentalni projekt ranog učenja engleskog jezika. Cilj ovog istraživanja bio je analizirati usvojenost vokabulara, odnosno, istražiti frekvenciju riječi koje učenici rabe u prepričavanju nove priče koju nisu ranije imali priliku čuti. Rezultati ukazuju na presudnu ulogu temeljnih obilježja ovoga projekta, a to su prije svega: fond sati (4–5 nastavnih sati tjedno po 45 minuta) i mali broj učenika u grupama.

Ključne riječi: rano učenje, engleski jezik, vokabular, frekvencija

U svjetlu pojačanog zanimanja za vokabular i istraživanje vokabulara organizirano je ovo istraživanje za potrebe grada Pule. Dugi niz godina vladali su stavovi da je leksik nešto periferno u procesu učenja stranoga jezika. Znanstvenici, lingvisti i teoretičari nastave stranih jezika danas se sve više bave leksikom i on postaje predmetom brojnih istraživanja.

Problem vokabulara je vrlo složen, što je vidljivo iz same prirode značenja riječi. Može mu se prilaziti s različitih aspekata te ga proučavati i analizirati na različitim razinama. Udaljavanje od ranije uvriježenoga stajališta da je učenje vokabulara pitanje učenja različitih popisa riječi, označilo je prekretnicu u pristupu vokabularu i načinima njegova usvajanja, jer usvajanje vokabulara nije usvajanje određenoga broja riječi u određenim vremenskim razmacima, već je to i usvajanje vještina koje treba razvijati vodeći računa o složenoj prirodi značenja koje je posebno određeno još i kolokacijama, smislenim odnosima i kontekstom.

Upravo su ovi razlozi odredili cilj i metodologiju ovoga istraživanja. Za ispitivanje usvojenosti vokabulara i njegove frekvencije uporabili smo priču, jer predstavlja idealan okvir i daje bogat kontekst s bezbroj kolokacija i smislenih odnosa koji učenicima pružaju dostatan broj pokazatelja za izbor vokabulara kojim će se služiti u prepričavanju priče. Razlog za izbor upravo priče jest i značaj koji priče imaju u psiho-socijalnom i intelektualnom razvoju djeteta i njegovog znanja o svijetu. U samostalnom prepričavanju priče učenik može najbolje pokazati u kojoj je mjeri ovladao značenjem riječi i smislenim odnosima među riječima, kako je razvio osjećaj za poredak riječi u rečenici i sl.

CILJEVI I METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Za istraživanje su odabrani učenici četvrtog razreda O.Š. „Centar” u Puli u dobi od 10 godina, uključeni već četvrtu godinu u Eksperimentalni projekt ranoga učenja engleskoga jezika koji se provodio u više osnovnih škola u Hrvatskoj. Četvrti razred uključen u istraživanje imao je ukupno 20 učenika. Za potrebe nastave oni su bili podijeljeni u dvije grupe od po 10 učenika. Na dan provođenja istraživanja jedan učenik nije bio na nastavi, tako da je konačan broj učenika bio 19, od toga 13 dječaka i 6 djevojčica.

Za istraživanje je odabrana priča „Rapunzel”, braće Grimm, zato što im je bila nepoznata (učenici ju nisu slušali na engleskom jeziku niti su ju ranije pročitali na hrvatskom jeziku), a sadrži uglavnom poznati vokabular, tipičan za bajke, koji su imali prilike upoznati u mnogobrojnim pričama i bajkama koje im je učiteljica čitala ranije tijekom nastave. Željeli smo da sama bajka bude nepoznata, ali da sadrži već prepoznatljiv vokabular kako bi se učenici mogli usredotočiti na sam sadržaj, a da se slušanje ne pretvori u zapamćivanje novoga vokabulara.

Tijekom prvog sata nastave učenicima je pročitana priča u njihovoj matičnoj učionici jer nisu bili podijeljeni u dvije grupe kao obično tijekom nastave u učionici za engleski jezik, već su svi zajedno slušali priču. Učiteljica je dva puta pročitala priču, vrlo izražajno, služeći se odgovarajućom mimikom i gestikulacijom. Zatim je napravljena kratka pauza uz razgovor s učenicima, na materinskom jeziku, da se provjeri razumijevanje, a na kraju školskoga sata još je jednom pročitana priča na engleskom jeziku.

I ova je situacija pokazala koliko je čitanje i pričanje priča izuzetno značajno i privlačno za djecu te dobi jer su slušali vrlo pažljivo potpuno obuzeti sadržajem. Izrazi njihovih lica pokazivali su duboko emotivno doživljavanje sudbine glavnih junaka priče.

Djeca su zatim radi prepričavanja priče dolazila jedno po jedno u drugu, manju učionicu, u koju inače dolaze na nastavu engleskoga jezika. Ovaj je prostor izabran iz psiholoških razloga zato što ga djeca već dobro poznaju, da mogu biti opuštenija i da se osjećaju ugodno dok pričaju priču te da ne budu dekoncentrirana ili zbunjena nepoznatim prostorom.

Prema dogovoru učenici su se morali prilikom pričanja priče služiti isključivo engleskim jezikom i to samostalno, bez pomoći ispitivača. Iako tijekom nastave učenici nisu bili često u situaciji da se od njih traži da potpuno samostalno ispričaju cijelu priču na engleskom jeziku, većina učenika ipak nije bila time zatečena, jer su tijekom izvođenja nastave navikli na komunikaciju sa svojom učiteljicom isključivo na engleskom jeziku.

Ispitivač se prilikom slušanja služio kazetofonom i svi su učenici snimljeni na vrpcu. Snimanje je obavljeno tijekom naredna tri školska sata (10 minuta po učeniku u prosjeku) i za to vrijeme nastava se normalno odvijala, prema ustaljenom rasporedu, jer su učenici po abecednom redu dolazili i vraćali se ponovno na nastavu.

REZULTATI I RASPRAVA

Kompjutorskom obradom transkripta snimljenoga materijala dobiven je tabelarni prikaz frekvencije riječi 19-ero učenika četvrtoga razreda prilikom pričanja priče „Rapunzel” braće

Grimm.

Tablica frekvencije na razini grupe

1	and	849	55	because	25	109	kiss	12
2	the	512	56	herb	25	110	scratch	12
3	he	474	57	told	24	111	sing	12
4	she	270	58	after	23	112	tell	12
5	rapunzel	242	59	baby	23	113	their	12
6	to	228	60	heard	23	114	think	12
7	witch	213	61	husband	23	115	went	12
8	that	185	62	say	23	116	at	11
9	her	144	63	some	23	117	father	11
10	a	139	64	wife	23	118	girl	11
11	in	130	65	don't	22	119	high	11
12	go	125	66	have	22	120	king	11
13	then	120	67	away	21	121	name	11
14	prince	116	68	castle	21	122	parents	11
15	was	113	69	ill	21	123	want	11
16	hair	101	70	took	21	124	wicked	11
17	er	99	71	are	20	125	born	10
18	one	97	72	eyes	20	126	house	10
19	see	90	73	for	19	127	I	10
20	is	87	74	must	19	128	not	10
21	said	70	75	food	18	129	old	10
22	his	60	76	into	18	130	through	10
23	down	59	77	window	18	131	wood	10
24	they	57	78	be	17	132	eat	9
25	day	54	79	called	17	133	got	9
26	long	54	80	happy	17	134	home	9
27	when	51	81	how	17	135	look	9
28	garden	48	82	very	17	136	upon	9
29	can	46	83	who	17	137	voice	9
30	him	46	84	climbed	16	138	angry	8
31	tower	45	85	cut	16	139	bring	8
32	but	44	86	never	16	140	coming	8
33	put	44	87	time	16	141	drink	8
34	come	40	88	will	16	142	fresh	8
35	girl	40	89	years	16	143	heavy	8
36	came	38	90	bush	15	144	jump	8
37	give	38	91	cottage	15	145	just	8
38	your	38	92	first	15	146	kissed	8

39	child	36	93	live	15	147	love	8
40	forest	34	94	so	15	148	me	8
41	there	34	95	this	15	149	song	8
42	woman	34	96	throw	15	150	twelve	8
43	you	34	97	grass	14	151	ago	7
44	take	32	98	married	14	152	anything	7
45	again	30	99	out	14	153	back	7
46	it	30	100	pick	14	154	beautiful	7
47	up	30	101	says	14	155	behind	7
48	shes	29	102	climb	13	156	comes	7
49	man	28	103	couldn't	13	157	door	7
50	of	28	104	do	13	158	had	7
51	on	26	105	let	13	159	hear	7
52	once	26	106	singing	13	160	lived	7
53	saw	26	107	all	12	161	plant	7
54	with	26	108	get	12	162	princes	7
163	than	7	218	run	4	273	another	2
164	were	7	219	stairs	4	274	ask	2
165	what	7	220	surprise	4	275	became	2
166	big	6	221	tail	4	276	birds	2
167	days	6	222	talked	4	277	calling	2
168	doors	6	223	thinner	4	278	did	2
169	fall	6	224	visitor	4	279	disappeared	2
170	fell	6	225	without	4	280	easier	2
171	golden	6	226	young	4	281	every	2
172	listen	6	227	alone	3	282	everything	2
173	many	6	228	been	3	283	feel	2
174	talking	6	229	caught	3	284	fins	2
175	world	6	230	could	3	285	grows	2
176	year	6	231	dad	3	286	haven't	2
177	better	5	232	drop	3	287	heavier	2
178	blind	5	233	edge	3	288	here	2
179	da	5	234	face	3	289	if	2
180	decided	5	235	fat	3	290	isn't	2
181	didn't	5	236	forgot	3	291	kažem	2
182	few	5	237	from	3	292	kao	2
183	goed	5	238	front	3	293	life	2
184	happily	5	239	gives	3	294	light	2
185	has	5	240	going	3	295	like	2
186	know	5	241	good	3	296	little	2
187	listened	5	242	grow	3	297	living	2

188	lock	5	243	ha	3	298	lonely	2
189	locked	5	244	hasn't	3	299	music	2
190	may	5	245	had	3	300	mustn't	2
191	most	5	246	horse	3	301	new	2
192	sad	5	247	jumped	3	302	no	2
193	talk	5	248	kako	3	303	oh	2
194	tried	5	249	looking	3	304	ok	2
195	wait	5	250	marry	3	305	passed	2
196	why	5	251	more	3	306	people	2
197	yes	5	252	ne	3	307	plants	2
198	any	4	253	need	3	308	play	2
199	bad	4	254	nice	3	309	promise	2
200	climbing	4	255	promised	3	310	same	2
201	couple	4	256	push	3	311	second	2
202	ever	4	257	rapunzels	3	312	son	2
203	forget	4	258	riding	3	313	soon	2
204	give	4	259	sam	3	314	steal	2
205	goes	4	260	scratched	3	315	stick	2
206	je	4	261	singing	3	316	ta	2
207	kingdom	4	262	stealing	3	317	they	2
208	lives	4	263	story	3	318	theirs	2
209	looked	4	264	thought	3	319	them	2
210	made	4	265	took	3	320	thought	2
211	much	4	266	two	3	321	thinking	2
212	my	4	267	where	3	322	times	2
213	next	4	268	zaboravila	3	323	way	2
214	or	4	269	živjeti	2	324	well	2
215	palace	4	270	about	2	325	would	2
216	playing	4	271	afraid	2	326	živjeli	1
217	right	4	272	aha	2	327	afternoon	1
328	agree	1	382	full	1	436	rekla	1
329	agreed	1	383	ghost	1	437	room	1
330	always	1	384	gone	1	438	saying	1
331	anybody	1	385	grab	1	439	scissors	1
332	arriving	1	386	grabbed	1	440	scrab	1
333	as	1	387	ground	1	441	se	1
334	asks	1	388	handsome	1	442	secured	1
335	banish	1	389	hat	1	443	seeing	1
336	beautiful	1	390	help	1	444	seen	1
337	begged	1	391	herbs	1	445	send	1
338	bez	1	392	hers	1	446	servants	1

339	bilo	1	393	herself	1	447	several	1
340	blond	1	394	husband	1	448	shouted	1
341	boring	1	395	hurt	1	449	show	1
342	borned	1	396	hurts	1	450	sick	1
343	boy	1	397	joj	1	451	sit	1
344	breakfast	1	398	jumps	1	452	sjetiti	1
345	brought	1	399	kill	1	453	slide	1
346	building	1	400	killed	1	454	sluge	1
347	by	1	401	kraljevstvu	1	455	small	1
348	call	1	402	kraljicu	1	456	someone	1
349	camed	1	403	learn	1	457	sometimes	1
350	care	1	404	leave	1	458	spot	1
351	catch	1	405	liked	1	459	sretno	1
352	chased	1	406	listening	1	460	stairs	1
353	children	1	407	longer	1	461	stood	1
354	childs	1	408	loved	1	462	sve	1
355	closed	1	409	magics	1	463	things	1
356	creep	1	410	making	1	464	thinks	1
357	cried	1	411	mans	1	465	thorn	1
358	cure	1	412	meet	1	466	thorny	1
359	daddy	1	413	middle	1	467	together	1
360	daughter	1	414	mine	1	468	touching	1
361	deep	1	415	mogu	1	469	town	1
362	die	1	416	mother	1	470	trap	1
363	dođe	1	417	mummy	1	471	travelling	1
364	doing	1	418	named	1	472	u	1
365	drinking	1	419	near	1	473	upstairs	1
366	drink	1	420	nije	1	474	us	1
367	dvorac	1	421	nobody	1	475	used	1
368	each	1	422	noise	1	476	usually	1
369	ears	1	423	now	1	477	već	1
370	eating	1	424	odvesti	1	478	više	1
371	escaped	1	425	opened	1	479	village	1
372	evening	1	426	other	1	480	visit	1
373	eye	1	427	outside	1	481	vještica	1
374	falling	1	428	over	1	482	walk	1
375	fathers	1	429	ovaj	1	483	walking	1
376	feeling	1	430	pair	1	484	wanted	1
377	finished	1	431	peoples	1	485	wants	1
378	flew	1	432	place	1	486	wasn	1
379	forgotten	1	433	please	1	487	which	1
380	free	1	434	problem	1	488	women	1

381	friends	1	435	real	1	489	yelled	1
						490	younger	1
						491	znam	1

Transkript dječjeg prepričavanja priče može dati dragocjene podatke za višestruku analizu. Primarni cilj ovog istraživanja bio je ispitati mogu li učenici četvrtog razreda samostalno prepričati novu priču koju nisu ranije čuli na engleskom (i hrvatskom) jeziku i koja je pritom frekvencija uporabljenih riječi. Općenito možemo reći da su gotovo svi učenici koji su bili uključeni u Projekt (osim dvoje najslabijih koji su inače postizali najslabije rezultate i u ostalim nastavnim sadržajima) u stanju samostalno prepričati priču koju prvi put čuju na engleskom jeziku.

Ako pritom analiziramo opseg uporabljenog vokabulara od oko 500 riječi za prepričavanje samo jedne priče, jer to je samo jedan dio vokabulara kojim se učenici služe, možemo zaista ustvrditi da je njihov vokabular izuzetno bogat. Ta činjenica može biti jedan od nepobitnih argumenata u prilog ranom učenju engleskoga jezika po ovakvom programu.

Osim toga, ti su učenici već odavno prevladali moguću nesigurnost i strah zbog susreta s novim idiomom (koji imaju učenici četvrtog razreda kad počinju učiti engleski jezik prema već ustaljenom programu), saživjeli su se s činjenicom da se mogu sporazumijevati i izražavati svoje misli na engleskome jeziku. Kod boljih učenika već se uočava tečnost i spontanost u služenju stranim jezikom, bez obzira na to griješe li i kakve i kolike su te pogriješke. Ti se učenici bez ikakvih inhibicija prepuštaju priči da ih ona sama ponese i bez ikakve pomoći prate fabulu. Kod njih nema ni onih uobičajenih zastajkivanja da bi se prisjetili neke riječi, imaju razvijen osjećaj za poredak riječi i za rečenice. Ne zadovoljavaju se samo grubim iznošenjem kostura priče, već uočavaju i detalje koji su bitni za prepričavanje samoga tijeka priče („*cutting Rapunzel's hair*”, „*scratching prince's eyes...*”).

FREKVENCIJA RIJEČI NA RAZINI GRUPE

Frekvencija riječi analizirana je na razini cijele grupe te na razini svakog ispitanika pojedinačno, no radi opsežnosti dobivenih podataka ovdje ćemo analizirati samo frekvenciju riječi na razini cijele grupe. Opseg vokabulara cijele grupe obuhvaća oko 500 riječi, što je pokazatelj vrlo bogatog vokabulara učenika. Jasno je da je općenito njihov vokabular još daleko bogatiji, jer uključuje i cijeli niz riječi iz drugih različitih područja, te njihovo znanje o jeziku i znanje o svijetu.

Istraživanje je pokazalo da najveću frekvenciju ima veznik „*and*”, zatim slijede članovi (posebno određeni član *the*), osobne zamjenice (*he, she...*), prijedlozi (*to, in...*), što je i razumljivo, jer su to i inače riječi visokog stupnja frekvencije. Najfrekventija riječ, veznik *and*, ne javlja se uvijek samo u funkciji veznika, već ima i psihološku ulogu da učenicima pruži malo vremena kako bi se prisjetili onoga što bi moglo dalje uslijediti u prepričavanju te da se prisjete vokabulara. Visok stupanj frekvencije gramatičkoga člana pokazuje da je član postao sastavni dio tog novog idioma koji su prihvatili i usvojili kao nešto što je tijesno

povezano s imenicom. Budući da u priči dominiraju ženski likovi (*witch, Rapunzel*), trebali bismo očekivati da će zamjenica za ženski rod, *she*, imati veću frekvenciju, no istraživanje je pokazalo da zamjenica za muški rod, *he*, ima gotovo dvostruko veću frekvenciju zbog pogrešaka u pronominalizaciji i uporabe zamjenice *he* za ženske likove u priči. Međutim, kad se radi o posvojnim oblicima, *her* dominira i ima tri puta veću frekvenciju od *his*. U kategoriji imenica dominiraju ključne riječi za samu priču: *Rapunzel* (i kao ime glavnog lika), *witch, prince, hair, tower, garden, girl, woman, husband, forest, baby...* To su ujedno riječi koje imaju afektivno značenje, emocionalno su obojene (bez obzira imaju li pozitivne ili negativne konotacije) i tipične su za jezik bajki. U kategoriji glagola najveću frekvenciju imaju glagoli *go, be (is, was)*, zatim *said, come, put, see, give* i to su uglavnom glagoli koji su i inače najčešći u svakodnevnom sporazumijevanju.

Najmanje frekventne riječi (uglavnom imenice i glagoli) pojavljuju se kod boljih učenika. To su riječi koje se inače nešto rjeđe javljaju i nisu ih imali priliku češće čuti tijekom nastave (*touch, spot, secure, scissors...*) ili su to riječi koje su ti bolji lučenici sami unijeli u svoje prepričavanje (*grab, chase, escape, yell...*). Sasvim je razumljivo da bolji učenici imaju i veći opseg vokabulara. Stoga su u stanju uporabiti i druge riječi, koje se u priči ne javljaju, ali su sastavni dio njihovog općeg vokabulara i po svom značenju mogu odgovarati kontekstu. To ujedno pokazuje da bolji učenici s lakoćom prate fabulu te da istovremeno mogu potražiti i prizivati iz pamćenja i drugi vokabular, izvan same priče, kako bi iskazali svoje misli i da ih to udaljšavanje od teksta priče ne ometa u prepričavanju. Naprotiv, to pokazuje i potvrđuje da su već stekli zavidnu sigurnost i samopouzdanje, što svakako ne bi bilo moguće da nisu bili uključeni u Projekt. Još jednom su došle do izražaja sve prednosti podučavanja engleskoga jezika u okviru Projekta (veći broj sati, male grupe, integralni pristup).

MEĐUSOBNI ODNOS KOGNITIVNOG ČIMBENIKA, OPĆEG USPJEHA, USPJEHA U UČENJU ENGLESKOGA JEZIKA I REZULTATA ISTRAŽIVANJA

Uz cijeli niz čimbenika i kognitivne sposobnosti učenika bitno utječu na uspjeh u učenju svih nastavnih sadržaja, pa tako i engleskoga jezika. Kognitivne sposobnosti učenika ispitali su psiholozi u 1. razredu na temelju testova kojima se ispituje zrelost učenika za polazak u školu, a obuhvaćaju emotivnu i psihofizičku zrelost učenika. Ti su rezultati relevantni za situaciju u vrijeme provođenja testiranja i pritom svakako ne treba zanemariti činjenicu da postoji mogućnost da se u međuvremenu dijete razvilo te da pokazuje bolje rezultate.

Ovo je istraživanje, prema očekivanju, pokazalo da lošiji učenici slabijih kognitivnih sposobnosti postižu lošije rezultate u učenju engleskoga jezika, a da su učenici boljih sposobnosti uspješniji. Većina učenika postigla je rezultate u skladu sa svojim kognitivnim sposobnostima. No, opet se pokazalo da to nije ujedno i pravilo. Učenik s najboljim kognitivnim sposobnostima u ovom je istraživanju pokazao dobre, ali ne i najbolje rezultate. Priču je ispričao lijepo i korektno unoseći u vokabular i neke kolokacije iz svog znanja o jeziku. Međutim, opseg njegova vokabulara nije najveći (oko 135 riječi), nema najveći broj niskofrekventnih riječi (oko 60), a niti na razini rečenice nije bio najuspješniji, jer ima dosta

isprekidanih, nedovršenih rečenica. Budući da se radi o stidljivom i samozatajnom djetetu, očito je da i njegova osobnost znatno utječe na rezultat i uspješnost određenih aktivnosti – u ovom slučaju samostalnog prepričavanja priče. S druge strane, zanimljiv je primjer učenika koji je na testiranju kognitivnih sposobnosti pokazao nešto lošije rezultate (donja granica prosjeka), a u ovom istraživanju postigao najbolje rezultate s najvećim opsegom vokabulara (preko 200 riječi) i s najvećim brojem niskofrekventnih riječi koje se samo jednom pojavljuju (105). To samo potvrđuje stav da sam kognitivni čimbenik nije presudan, već on samo jednim dijelom određuje uspješnost učenja. Osim kognitivnih sposobnosti potrebni su još i nadarenost, rad, motivacija i dr. U ovom slučaju radi se o djetetu koje pokazuje veliku nadarenost i zanimanje za učenje jezika, a osim toga radi se o ambicioznom učeniku koji pokazuje i sklonost prema isticanju i dominaciji. Splet takvih osobina omogućuje mu da postigne jako dobre rezultate u individualnom izražavanju (kao što je pričanje priče), ali inače nije sklon suradnji i radu u grupi. Učenica koja je na testiranju kognitivnih sposobnosti postigla najlošiji rezultat (ispod prosjeka), u ovom istraživanju nije pokazala najlošiji rezultat. Iako je imala velikih poteškoća s pričanjem, pokušala se dotaknuti nekih dijelova priče uz veliko oslanjanje na materinski jezik.

Na temelju ove kratke analize karakterističnih primjera jedne neselektirane grupe s prosječnom distribucijom kognitivne sposobnosti možemo zaključiti da je uloga kognitivnog čimbenika znatna, ali ne i odlučujuća.

Između ostaloga, pokušali smo u ovom istraživanju uočiti hoće li rezultati istraživanja biti u skladu s uvjerenjem da će učenici koji su uspješni u ostalim nastavnim sadržajima biti uspješni i u učenju engleskoga jezika i obrnuto. Istraživanje je pokazalo da svi odlični učenici nisu ocijenjeni ocjenom odličan i iz engleskoga jezika, ali nema znatnijeg odstupanja jer ukoliko nisu odlični, onda imaju ocjenu vrlo dobar.

Usporedimo li rezultate istraživanja i ocjene učenika iz engleskoga jezika, možemo uočiti da su najbolje rezultate (najveći opseg vokabulara i najveći broj riječi niske frekvencije) postigli učenici ocijenjeni ocjenom odličan, a najslabije oni koji su ocijenjeni ocjenom dovoljan te neki koji su ocijenjeni ocjenom dobar. Možemo zaključiti da nema odstupanja u međusobnom odnosu uspjeha iz engleskoga jezika i rezultata istraživanja. Dobiveni rezultati su u okviru očekivanih i vjerojatnih jer teško je očekivati da bi dijete s lošijom ocjenom iz engleskoga jezika moglo pokazati jako dobre rezultate u tako zahtjevnom zadatku kao što je samostalno prepričavanje priče.

POSEBNOSTI JEZIČNIH STRUKTURA I ISKAZA NA RAZINI REČENICE

Dječje su priče vrlo pogodne za nenametljivo ponavljanje i usvajanje jezičnih struktura, jer se u toj dobi ne daje nikakva poduka o gramatici jezičnoga sustava, niti se radi gramatička terminologija. S procesom sazrijevanja učenika odvija se i jezično osvješćivanje djeteta u materinskom i stranom jeziku. Stoga su u govornoj produkciji gramatičke pogriješke normalne i očekivane. Istraživanje je pokazalo da su uz te normalne i očekivane pogriješke, usvojili množinu imenica, da se služe osobnim zamjenicama, posvojnim oblicima, prilozima i prijedlozima te da su usvojili vremena za iskazivanje prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Kako

je već ranije navedeno, najčešće su pogriješke u pronominalizaciji, a kod primjene posvojnih oblika na temelju *he - his* zbog analogije stvaraju oblike *she - shes*. U kategoriji glagola najčešće su pogriješke (opet zbog analogije) dodavanje nastavka *-ed* nepravilnim glagolima za izricanje prošlosti (*cameed, goed, tooked*). Često dolazi do samoispravljanja, no ako se ono i ne dogodi, takve pogriješke ne treba ispravljati, posebice kada je učenik u situaciji da samostalno izražava svoje misli (pričanje, dijalog...). Važno je da učenik nesvjesno uočava kako novi idiom ima svoja „pravila igre” i njihovo usvajanje treba prepustiti vremenu, jezičnom sazrijevanju i sustavnom uvježbavanju. Značajnija interferencija materinskog jezika nije uočena. Katkad ona dolazi do izražaja kod poretka riječi u rečenici. Nekoliko slabijih učenika posegnulo je za materinskim jezikom kad su se, zbog nemogućnosti priziva odgovarajućeg vokabulara na engleskome jeziku, poslužili onim na materinskome jeziku.

U prvom periodu učenja stranoga jezika primarno je razvijanje vještina slušanja i govorenja, jer one pomažu učeniku da razvije osjećaj za poredak riječi u rečenici, za predviđanje skupina riječi koje se u određenim situacijama mogu pojaviti zajedno s određenim redoslijedom. Priče predstavljaju idealan kontekst za usvajanje tipičnih kolokacija i razvijanje vještine predviđanja (*a long time ago, she fell ill, to find a way, a wicked witch, long fair hair, they lived happily...*). Rezultati istraživanja su pokazali da se bolji učenici tečno i spontano služe engleskim jezikom, da s lakoćom mogu prizvati potreban vokabular ili čak unijeti svoj vokabular koji odgovara kontekstu. Nisu inhibirani novim idiomom, jer su se kroz četiri godine učenja već saživjeli s njim, prepuštaju se priči s dosta samopouzdanja i s prilično razvijenim osjećajem za poredak riječi u rečenici i za samu rečenicu. Kod većine učenika ipak nema čvrste strukture rečenica, nego je to većinom jedan slijed misli koje su najčešće povezane veznikom *and*. To ukazuje na činjenicu da su više usredotočeni na sam sadržaj i slijed zbivanja u priči, nego na strukture kojima će to iskazati. Umjesto cjelovitih i jasno određenih rečenica imamo nizove kraćih izričaja povezanih veznikom (*Once upon a time there was a wife and a husband... and they were living in a cottage... and one day the wife fell ill...and...*). Upravo zbog toga *and* je daleko najfrekventnija riječ, no ne uvijek u funkciji veznika.

ZAKLJUČAK

Rezultate istraživanja treba promatrati u svjetlu okolnosti učenja engleskoga jezika u okruženju neizvornih govornika i u formalnim školskim uvjetima učenja. Uzmemo li u obzir te okolnosti, dob učenika i bogatstvo vokabulara koje su pokazali, možemo zaključiti da su rezultati više nego zadovoljavajući i da ohrabruju i potiču nastojanja da se s učenjem stranoga jezika započinje u ranoj školskoj dobi (od prvog razreda osnovne škole). Učenicima su pokazali da su bez teškoća usvojili fonološki sustav i dostigli visoku razinu korektnog izgovora, da su usvojili osnovne jezične strukture i pokazali zavidan opseg vokabulara. Značajno je napomenuti da učenici nisu imali teškoća u razumijevanju priče iako su ju prvi put slušali. Znači da su izbor priče i razina jezika bili primjereni uzrastu učenika i njihovom znanju o jeziku i znanju o svijetu, tako da nisu bile potrebne prilagodbe ili pojednostavljenja bilo leksičke ili strukturalne prirode. Zadatak je učitelja stranoga jezika da u nastavnom

procesu smanji opterećenja koja uzrokuje sam strani jezik i da učenicima pruži ono što Krashen (1981) naziva razumljivim „inputom” („*comprehensible input*”), koji učenici mogu interpretirati izravno uz pomoć prethodnoga znanja stranoga jezika ili zaključivanjem.

LITERATURA

- Krashen, S.D. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Pergamon Institute of English. New York.
- Krashen, S.D. (1988). *Second Language Acquisition and Second Language Learning*. Prentice Hall.
- Mamić, A. (1996). *Usvajanje vokabulara engleskog jezika kao stranog jezika u ranoj školskoj dobi*. Neobjavljen magistarski rad. Filozofski fakultet Sveuč ilišta u Zagrebu.

TESTING YOUNG LEARNERS' VOCABULARY WHILE RETELLING THE STORY

Summary

After being neglected for a long period by linguists and language teachers, during the 1980s vocabulary study started to receive the recognition it deserves in theory and practice as well. Storytelling has shown to be the priceless source of rich context for vocabulary teaching and learning. Therefore we have decided to use the story as the basis of our research in testing learners' vocabulary. Considering the age, the formal teaching condition and the non-native speakers' environment, the research has shown the amazing richness of the learners' vocabulary and all the advantages of an early start. Learners' cognitive abilities and their achievements in acquisition of English as a foreign language were also found to correlate significantly.

Key words: early start of learning English language, vocabular, frequency.

